

۶۷ - شرط بلوغ

و نیز در رساله سؤال و جواب است: "سؤال حدّ بلوغ شرعی ... سنه پانزده تعیین¹ آیا زواج نیز مشروط ببلوغ است یا قبل از آن جائز جواب چون در کتاب الهی رضایت نازل و قبل از بلوغ رضایت و عدم آن معلوم نه در اینصورت زواج نیز ببلوغ مشروط و قبل از آن جائز نه سؤال در باب نامزد کردن بنت قبل از بلوغ. جواب حرمت آن از مصدر امر نازل"

و از حضرت عبدالمہاء خطاب بمعاون التجار ہمدان است قوله العزیز: "هو اللہ ای یار مہربان نامہ رسید و از بشارت و انجذاب قلوب احباء نہایت مسرت حاصل گردید تزویج بنات قبل از دخول در سنہ خامس عشر بنص قاطع جائز نہ و سبب علیلی نفوس گردد و سلالہ بضعف و فتور مبتلا شود²"

و در خطابی دیگر بعلی اکبر یزدی قوله المبین: "اقتران بعد از بلوغ بسن پانزده است و قبل البلوغ جائز نہ"

و در خطابی دیگر است قوله المحبوب: "هو الایہی الایہی ای نہال بوستان محبۃ اللہ نفعہ روحانی کہ از حنجر محبۃ اللہ صادر شدہ بود بگوش یاران معنوی رسید و از تبتل و تضرع شما نہایت تأثر در قلوب و احشاء حاصل گشت زیرا رائحہ لطیفہ عجز و نیاز از حدیقہ معانیش استشمام گردید این عبد نیز بآستان مقدس حضرت قیوم لایبہ و زاری نمود کہ موقّق باجراء احکام الهی گردی و آن اینست کہ اقتران بعد از بلوغ زوجہ بسن پانزده است و قبل البلوغ جائز نہ لہذا بہر عذری ممکن نزد پدر متعذر بشوید کہ این کیفیت متعذر است ولی بحکمت تا سبب تکدر قلب او نشود و بوسائل تشبث نمائید کہ نہ او دلگیر گردد و نہ مخالف امر کتاب امری جاری شود لا تبدیل لحکم اللہ ذلک الدین القیم و من يتعدن حدود اللہ فاؤلثک ہم الخاسرون و این بیان صریح نظر بکمال حبّ این عبد است بآنجناب و الا حوالہ بہ نفس کتاب مینمودیم کہ تکلیف خود

¹ سنّ کبر و رخصت ازدواج در شرایع و قوانین متنوعه حسب صلاح حال متنوع بود و در آئین مسیحیت چون در کتاب تحدیدی نیست بقوانین راجع میباشد چنانچه در فرانسه سنّ قانونی کبر مرد و زن ۲۱ است و از لحاظ ازدواج برای زن ۱۵ و برای مرد ۱۸ کافی میباشد و ازدواج قبل از این اساساً مجاز نیست و از سن ۱۶ تا آن هنگام کہ گاهی ازدواج صورت میگردد باید باجازت ولی باشد و از ۲۱ تا ۲۵ نیز بشور و استصواب ولی صورت میگردد

² و در تفسیر بیضاوی در آیہ حتی اذا بلغوا النکاح حتی اذا بلغوا حدّ البلوغ بان یحتلم او یتکلم خمسہ عشر سنۃ عندنا بقوله علیہ السلام اذا استکمل المولود خمسہ عشر سنۃ کتب ما له و ما علیہ و ا؟ قیمت علیہ الحدود و ثمانیۃ عشر سنۃ عند ابی حنیفہ و بلوغ النکاح کنایۃ عن البلوغ لانه یصلح للنکاح عنده (و هل یشرط الولی و الشاهد فی نکاح الرشیدة ایضاً فیہ اختلاف بین الامامیہ)

را خواهید دانست حال بیان حکم کتاب را نمودم پس باید در شریعة الله در نهایت ثبوت و رسوخ باشید و در جمیع افعال و اعمال تابع حکم الله ولی بحکمت باید حرکت نمائید تا پدر بسیار مکدر و متأثر نشود و گمان نکند که شما محض مخالفت با او اجتناب در این باب دارید بلکه ان شاء الله بنوع خوش مجری دارید که سبب انتباه او گردد و ملاحظه کند که جز اتباع امر الله و ثبوت بر شریعة الله و انقطاع از دنیا و تعلق با احکام الله مقصدی ندارید و الهاء علیک "